

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Scenariedidaktik

Fusionsseminar - session

Slides: kortlink.dk/mrsh

Simon Skov Foug
Lektor, ph.d.
Det Lærerfaglige Fakultet
21. november 2018

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Læreruddannelsen

- Hvad er formålet med din undervisning?

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

God undervisning

- Hvad er god undervisning?

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Projektundervisning

- Hvilke erfaringer har du med projektorienteret undervisning?
- Hvad er fordelene?
- Hvad er udfordringerne?

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Faglighed

- Hvad er faglighed?

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Ramme

- Rammesætning og oplæg (20 min.)
- Undersøgelse/afprøvning
- Opsamling/afrundning

Indhold

- Indledende refleksion – førtæsnig
 - Rammesætning og oplæg (20 min.)
 - 1. Det traditionelle udgangspunkt → Diskussion
 - 2. Faglighed → Diskussion
 - 3. Scenariedidaktik → Diskussion
 - 4. Balance → Diskussion
 - 5. Struktur og vurderingsfokus → Diskussion
- Undersøgelse/afprøvning: Arbejde med eget forløb
 - Opsamling/afrundning

Nedslag fra virkeligheden

- Meretes 8. klasse arbejder med overgangen fra romantik til realisme og har læst novellen Havfruens sang af Henrik Pontoppidan.
- Merete : "Hvortor var der en læge ombord?"
- Eleverne måber
- Merete: "Jeg skal se flere hænder..." (Fougt, 2015)

Nedslag fra virkeligheden

- Lones 7.klasse repeterer grammatiklektier. Lone slår ned på tilfældige elever.
- Lone: "Hvilken ordklasse er det?"
- Elev: "'Tit" er med bølge under"
- Lone: "Også kaldet ad...?"
- Elev: "Adverbitum?" (Fougt, 2015)

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Traditionel undervisning

- Elementbaseret faglighed (Bundsgaard & Kühn 2007:28f)
- Faglighed=begreber
- Klasseundervisning
- Harpunspørgsmål (Haugsted 2005:26)
- Læreren taler 75 % af tiden (Dysthe 1997:16)
- 65% af eleverne tier (Haugsted 2005:69)
- Monologisk undervisning (Pasgaard, 2009)

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Traditionel undervisning

- Gæt, hvad læreren tænker

■ ” Det er læreren, der stiller spørgsmål, det er hende, der udpeger, hvem der skal svare, det er hende der evaluerer elevsvarene og sørger for at spørgsmålene besvares rigtigt... ”(Hetmar 2004:101).

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Klasse-'samtalen'

Klasse-'samtalen'

- Fem ud af 23 elever deltager
- Gennem 45 minutter
- 6 minutter går med logistik
- Læreren taler 28 minutter = 62% af tiden
- 11 minutter tilbage til eleverne
- 2 minutter pr. elev

Samtaleanalyse af undervisning

- Læreren taler over halvdelen af tiden (fx Hiebert et al. 2003)
- Lærerens spørgsmål er oftest lukkede (gæt, hvad læreren tænker)
- IRE: Læreren **I**nitierer, eleven **R**esponderer, og læreren **E**valuerer (Sinclair & Coulthard, 1975)
- Vibeke Hetmar: IRE er 'definitionen på den "skolske samtale' (2004).

Klasse-'samtalen': IRE

Initiering	Respons	Evaluering
Lærer: Nå, vi starter. Hvad tror I, man skal lære, når man skal lære at analysere billeder? (5 sek.) Caroline?	Caroline: Beskrive?	Lærer: Ja. (2 sek.) Beskrive billedet ja
Lærer: Sarah?	Sarah: Skrive noget ned auuh, om de forskellige ting i, på billederne	Lærer: Ja
Lærer: Ja, Jack?	Jack: Farverne	Lærer: Det kunne være farverne, man skulle beskrive

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Læremidlernes danskfag

- Læremidlernes danskfag
- Ikke undervisning
- Anvendte læremidler: Repræsentativ spørgeskemaundersøgelse
 - Skolestørrelse (+/- 400)
 - By/ Land
 - Skoletype: Folkeskole, privat/fri/lilleskole, efterskole
 - Region (5 regioner)
- Kvalitative analyser af udvalgte af de mest anvendte

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Danskfaget set gennem læremidlerne

- Faget er et staveundervisningsfag (især i indskoling)
- Fagets indhold læres ofte repetitivt (især i indskoling)
- Faget er også litteraturanalyse (især i udskoling)
- Faget er ikke ret meget mediefag eller kommunikationsfag

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Stavetræning (basisfaglighed)

- Jim Rice (1897): Intet forhold mellem staveniveau og tid (sætninger, dvs. i kontekst)
- Oliver Cromman (1902): Manglende stavetræning påvirker ikke stavning
- W. Cook (1912): Staverregler ineffektive. Kan ikke anvendes i kontekst
- Donald Hamill et al. (1977) Effekt op til 3.-4. kl., herefter ikke
- Stephen Krachen (2002): 3.-4.kl. elever, der ikke undervises direkte i stavning, staver dårligere end elever, der undervises men forskellen er fuldstændigt udlignet på 4.-5. klassetrin
- Graham og Perin (2007): Læsrevet grammatikundervisning er direkte skadeligt især for elever med skrivemsværligheder. Grammatikundervisning skal tilkobles til elevernes skrivning
- KOMPIS-projektet i Slagelse (2010)
- 25% af tiden bruges på grammatikundervisning (Mathiasen, 2011)
Lærerne siger, de er konstruktivister, men de arbejder behavioristisk

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

At øve sig

- Selvfølgelig bliver man bedre af at øve sig
- Hvis man har et princip

KONTEKSTUALISERING
er nøgleordet

... kontekst er spild af tid!

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Traditionel undervisning

- Dette traditionelle paradigme bekræftes under observationer gennem min ph.d. (Fougst, 2015)

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE KP

Læreruddannelsen

- Hvordan ser det ud på læreruddannelsen?

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE KP

Begrebet faglighed

- Et didaktisk morrads (Jensen, 2007)
- Hetmar (2013): Faglighed er en identitet, man gør inden for best... eller indirekte interaktion med andre på bestemte måder, så... medlem af domænet af dets øvrige medlemmer
- "... doing being some identity" (Shaffer, 2006, p. 12).
- Epistemic frames: "... ways" (Shaffer, 2006, p. 12).
- ... og handlemønstre forbundet med det sociale – faglighed er ... sammen med andre
- Værdier og etik: "Different communities of practice ... have ... different ways of knowing, of deciding what is worth knowing, and of adding to the collective body of knowledge and understanding" (Shaffer, 2004, p. 1404).
- Chevallard (1998, 2007) Praxéologie: Praksis (teknik (metode), værdier og etik), og logos (teorier). Praksis og logos er nært forbundne og afhængige

FAGLIGHED ER NOGET MAN GØR

HVAD ER SCENARIE DIDAKTIK?

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE KP

Fem dimensioner af faglighed

- Viden, procedurer, opgaver og artefakter
Et sprog til at tale om verden og opgaverne i den (begreber, diskurs), en viden om hvad der er og var i verden (fakta), opgaver der skal løses, handlemønstre til at løse opgaver i verden (procedurer), samt ting, redskaber og teknologier som anvendes i løsningen af opgaver (artefakter).
- En systematisk tilgang til verden
En måde at stille spørgsmål, tilgå og løse opgaver på (metode).
- En social konstellation
En selvforståelse (rolle) og en plads i et system af relationer (position), samt en måde at kommunikere på (kommunikationsformer) og indgå i sammenhængende forløb på (storylines).
- En interesse
En måde at opfatte noget som vigtigt, godt, rigtigt og forkert (værdier), et fokus på løsning af særlige typer af opgaver (interesse) og en måde at begrunde sine handlinger på (motiver).
- Et perspektiv
En måde at opfatte hvad verden er (ontologi), og hvordan den kan forstås, tales om og tilgås på (epistemologi).

(Bundsgaard & Fougt, 2017)

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Fem dimensioner af faglighed

Didaktisk følge: Undervisning skal gøre det muligt for eleverne at handle fagligt **sammen** på baggrund af viden **til nogen** – inspireret **AF OMVERDENEN**.

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Læreruddannelsen

- Hvordan ser det ud på læreruddannelsen?

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Scenariedidaktik

- Der er meget bredt forskningsmæssigt belæg for, at den bedste måde at lære på er ved i en social sammenhæng at forholde sig til et problem i et meningsfyldt scenarie (et forestillings- og handlingsforløb med flere mulige udfald) (Bundsgaard, Misfeldt & Hetmar, 2011, Foug, 2015, 2017).
- Det faglige skal anvendes. Fx ved at udarbejde en reklame for egen skole, at fremstille boganmeldelser til gavn for andre, søge jobs, udarbejde rejsebeskrivelser, fremstille bræt- eller computerspil, lave cirkus osv.

Scenariebaseret undervisning

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **XP**

- I andre uddannelser
 - Sygeplejerske
 - Piloter
 - Politiet
 - Militæret
 - Lærerruddannelsen...

Spor gennem Australien

- Situeret læring: Tank i scenarier
- I hvilke meningsfyldte, sociale scenarier indgår fagligheden meningsfuldt?
- En gruppe uddannelseskollegaer fra Uddannelsesministeriet for Undervisning blevet valgt til at deltage i en 3-ugers uvektordrejse til Australien, arrangeret af Dansk-Australsk Forening
- Hvorfor er du blevet valgt?
- Hvordan ser en turistbrochure om Australien og gode råd om bagage men ud?
- Hvad viser jeres guide jer i Sydney?
- Hvad skaber jeres figur i Australiens navn?
- Hvad ser i et museum om Australiens historie?
- Hvad koster rejse? Budget!

Europa

Hvordan synes jeres parti, at EU's finanslov skal se ud?

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Lyset på skolestien

- Elevrådets ønske om lys på en cykelssti i kommunen
- Gentagne forsøg på kontakter til kommunalbestyrelsen
- Producerede en avis herom – 500 eksemplarer
- 3 mdr. senere var der lys

LYS PÅ SKOLESTIEN

Ekstra Bladet

ELEVRADET

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Scenariebaseret danskundervisning

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Spilfabrikken - Multiplikationsknuseren

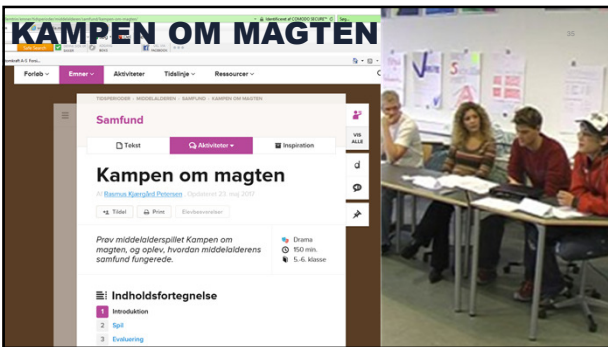
Prov GeoGebra

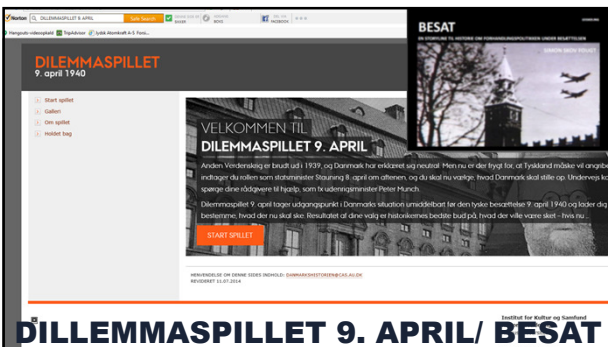
Hos spilfabrikken bruger vi programmet GeoGebra, det ser sådan her ud. Til venstre kan du selv arbejde i GeoGebra og til højre kan du se en video om hvordan man gør.

Les opgavetekst:

1. tegn en masse prikker
2. forbind disse prikker med streger
3. tegn et kvadrat
4. tegn en rektangel
5. tegn 5 forskellige firkantede
6. tegn en smiley, der er glad
7. tegn en smiley, der er sur

ROSENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE
XP

Jeg skulle have været ...

<p>Jeg skulle have været et æg Et æg med skæg På hæge og kind Hønsææg, strudsæg En struds himmelhøj, tordnende "The Big æg" En hårdt hård Med skald Stor skald tyk skald, bred skald Ligget og trillet formålsløst rundt rundt og rundt frem og tilbage fra røde til by rundt om reden</p>	<p>rundt om byen rundt om det hele Måske endda en dag på en go' dag Den bedste dag ville man kunne høre det knitre knitre og knage der er gået dage Jeg ville blive en struds en lille struds på rundt pippe og kvadre kvadre og kvadre hæle dagen se på de store langsomt blive til dem teenager til voksen</p>	<p>Storartet hurtig og lornem hurtigere end andre der var hurtige løbe fra dem tage benene på nakken gange 1 2 3 så hurtigt at det på et tidspunkt kunne blive nok at det hårde underlag stadig kunne føles men alligevel føle mig vægtes og flyvende vindens susen og forsøget på det umulige og præstationen af at gøre det umulige, at flyve den at det var meningen fra start at alting ville blive mindre og mindre ik?</p>
--	--	--

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Tælle cirkuselefanter

- Some proponents of real-world authenticity, for example, take an oversimplified or even cartoonish view of the real world in designing learning activities. One author describes, for example, a classroom circus where students juggle while calling out numbers, or count the number of elephants circling the room (Shaffer & Resnick 1999, p. 200).

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Læreruddannelsen

- Hvordan passer scenariedidaktikken ind på læreruddannelsen?

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

BALANCE

- Inden for skolen: LÆRING
- Uden for skolen: PRODUKTION eller UNDERHOLDNING

- Ikke alt i scenariet er relevant : BALANCE
 - Med blik for verden uden for skolen: Viden- og praksisformer fra domæner uden for skolen
- Spilfabrikken: Løn- og arbejdsforhold
- Spor gennem Australien: Pakkede kufferten
- Instruktørrollen vs. Klassekammeraten

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

BALANCE

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Struktur

- Udfordringen i scenariebaserede undervisningsforløb er at balancere scenarioniveau (produktion) i forhold til skolen (læring)
- LÆRING ER EN FORSTYRRELSE I PRODUKTIONSPROCESSEN
- Hvordan sikrer vi, at eleverne lærer det intenderede?
- Et simpelt svar: STRUKTUR

- En stramt styret faseopdelt proces www.kortlink.dk/r5sk (Foug, 2018)
- Få udvalgte faglige fokusseser i hver fase: Vurderingsfokus (Foug, Berge, Gedde-Dahl & Øgreid, 2014)

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Norsk skriveidaktik

- Holistisk vurdering ("De røde stregers tyranni")
- Vurdering af få, udvalgte faglige områder i hver fase:
- **Vurderingsfokus** (Foug, Berge, Gedde-Dahl & Øgreid, 2014)

- Orienter eleverne mod det faglige

Orienteret autonomi

- "Orienteret autonomi" (Højgaard, 2008)
- Elevdemokrati vs. faglig fordybelse

Stramt styret faseopdelt proces med vurderingsfokus

- Introduktion: Rammesætning
- Kortfilmens dramaturgi: Aktantmodellen, berettermodellen, rekvisit
- Idégenerering, ud fra tema: Idé, rekvisitter
- Storyboards: Bærende idé, dramaturgi, symboler
- Optage: Showing og telling
- Redigere: Klipping
- Formidling: Præsentation

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Stramt styret faseopdelt proces med vurderingsfokus

- Introduktion: Rammesætning
- Kortfilmens dramaturgi: Aktantmodellen, berettermodellen, rekvizit
- Idégenerering, ud fra tema: Idé, rekvizitter
- Storyboards: Bærende idé, dramaturgi, symboler
- Optage: Showing og telling
- Redigere: Klipning
- Formidling: Præsentation

Fagligt input

KONSULENTGODKENDELSE

KONSULENTGODKENDELSE

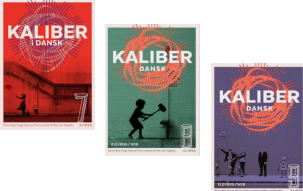
KONSULENTGODKENDELSE

KONSULENTGODKENDELSE

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Seks faser

- Wake up
- Jeres verden
- Fagligt loop
- Forberedelse
- Produktion
- Evaluering

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Læreruddannelsen

- Reaktionen – struktur og vurderingsfokus

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Arbejde med eget forløb

- Scenarie: Noget skal produceres
- Faser
- Vurderingsfokus

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Hverdagen på læreruddannelsen

- Tid – for lidt ur **DAU4: Multimodale tekster** (6U x3)
- Modul 1
- **2.10.2 DAU2:** **Modultype, -omfang og -sprog**
Basis, nationalt udarbejdet, 10 ECTS, modulproget er dansk. Der kan forekomme tekster på engelsk, svensk og norsk.

Modultype, -omfang og -sprog
Basis, lokalt udarbejdet, 5 ECTS
Kan forekomme tekster på engelsk

Kort beskrivelse af modulet
Læringsaktiviteter i skolen: Formålet med modulet er, at den studerende tilgiver sig fagdidaktisk viden om og færdigheder i at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i multimodale tekster for at udvikle elevernes tekstkompetence på 4.-10. klassetrin.

Kort beskrivelse af modulet
Læringsaktiviteter i skolen: Formålet med modulet er, at den studerende tilgiver sig fagdidaktisk viden om og færdigheder i at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i multimodale tekster for at udvikle elevernes tekstkompetence på 4.-10. klassetrin.

Formålet med modulet er, at den studerende tilgiver sig fagdidaktisk viden om og færdigheder i at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i multimodale tekster for at udvikle elevernes tekstkompetence på 4.-10. klassetrin.

Formålet med modulet er, at den studerende tilgiver sig fagdidaktisk viden om og færdigheder i at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i multimodale tekster for at udvikle elevernes tekstkompetence på 4.-10. klassetrin.

Formålet med modulet er, at den studerende tilgiver sig fagdidaktisk viden om og færdigheder i at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i multimodale tekster for at udvikle elevernes tekstkompetence på 4.-10. klassetrin.
